

4 DAOINE – TURASÓIREACHT AGUS TAITNEAMHACHT

4.1 RÉAMHRÁ

- 1 Soláthraítear measúnú sa chaibidil seo ar an bhforbairt a bheartaítear mar a chuirtear síos i gCaibidil 6, **Imleabhar 3B** den Ráiteas Tionchair Timpeallachta (EIS), i ndáil le gnéithe turasóireachta agus taitneamhachta. Baineann an fhaisnéis sa chaibidil seo le turasóireacht agus taitneamhacht i Limistéar Staidéir na Mí (MSA) faoi mar a shonraítear i gCaibidil 5, **Imleabhar 3B** den EIS. Ba cheart é seo a léamh i gcomhar le caibidilí eile den imleabhar seo den EIS, go háirithe Caibidil 2, chun tuiscint iomlán a fháil ar an tionchar socheacnamaíoch féideartha a bhaineann leis an bhforbairt a bheartaítear.
- 2 Déantar cur síos i gCaibidil 6, **Imleabhar 3B** den EIS ar shaghas agus ar réim iomlán na forbartha a bheartaítear, lena n-áirítear gnéithe de dhearadh na líne lasnairde (OHL) agus na túir. Soláthraítear cur síos fíorasach, de réir coda, ar an línebhealach ar fad inti. Cuirtear síos ar an línebhealach a bheartaítear sa chaibidil sin, trí bhailte fearainn agus uimhreacha túir a úsáid mar thagairt. Leagtar amach na príomhoibreacha tógála mar chuid den fhorbairt a bheartaítear i gCaibidil 7, **Imleabhar 3B** den EIS seo.

4.2 MODHEOLAÍOCHT

4.2.1 Scóip an Mheasúnaithe

- 3 Ullmhaíodh an chaibidil seo den EIS de réir reachtaíocht agus threoir ábhartha an Aontais Eorpaigh agus na hÉireann, lena n-áirítear ceanglais larscríbhinn VI de Threoir an EIA agus de réir Sceideal 6 de *na Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt, 2001* (arna leasú) agus comhlíontar ann na riachtanais ábhartha a shonraítear iontu. Tá scóip an mheasúnaithe bunaithe ar athbhreithniú ar an reachtaíocht, ar threoircháipéisí, ar EISanna eile, ar aiseolas ó chomhairliúchán poiblí, ó chomhairliúchán le húdaráis fhorordaithe, ó chomhairliúchán leis an mBord Pleanála (an Bord), agus ar bhreithniú maidir leis an dóchúlacht go dtiocfaidh tionchar suntasach aníos, ag féachaint don timpeallacht ghlactha agus do shaghas agus réim na forbartha a bheartaítear.
- 4 Measadh gur bhain na saincheisteanna seo a leanas maidir le cúrsaí turasóireachta agus taitneamhachta le hábhar sa chaibidil seo den EIS de thoradh na tuairime scópála ón mBord (feic Aguisín 1.3, **Aguisíní Imleabhar 3B** den EIS):

- Dúirt Fáilte Éireann, ina cháil mar Chomhlacht Forordaithe, go gceapann sé ó réamhanailís ar an *Preferred Project Solution Report (PPSR)* (*Tuarascáil um Réiteach Tionscadail Roghnaithe*), Iúil 2013 (Aguisín 1.2, **Aguisíní Imleabhar 3B**), gurb iad Cnoc na Teamhrach, Mainistir Bheighthí agus Tiomáint Ghleann na Bóinne agus nithe is

díol spéise thart uirthi na príomhshócmhainní turasóireachta gar don fhorbairt a bheartaítear atá san MSA. Mhol siad fosta gur cheart na taitneamhachtaí agus na háiseanna breise turasóireachta sa cheantar ar a bhféadfaí dul i bhfeidhm a shainathint chomh maith agus féadfar iad sin a shainathint i gcomhairle le Fáilte Éireann trí shonraí óna gCóras Inneachair Turasóireachta (TCS) a athbhreithniú.

- Níl tráchtanna sonracha ar bith déanta ag Comhairle Chontae na Mí i dtaca le turasóireacht agus taitneamhacht. Meastar go bhfuil na saincheistean a ardaíodh san aighneacht ó Fháilte Éireann an-chosúil leis na saincheistean turasóireachta a d'ardaigh Comhairle Contae na Mí roimhe seo le linn comhairliúcháin réamhphleanála.

5 Dírítear sa chaibidil seo ar ghnéithe turasóireachta agus taitneamhachta mar atá siad i láthair na huairé agus ar an bhféidearthacht go sonrúfaí tionchar ar luach turasóireachta agus taitneamhachta an cheantair de bharr na forbartha a bheartaítear i gContae na Mí.

6 Agus na conclúidí sa mheasúnú seo á sroicheadh, breathnaíodh ar na suíomhanna agus na gníomhaíochtaí sin atá sainaitheanta i bhfoilseacháin agus a sainathníodh le linn an phróisis chomhairliúcháin phoiblí agus trí cuairteanna suímh ar an MSA chomh maith. Is é is cuspóir leis an measúnú an tionchar sin ar dhócha go mbeidh tábhacht ag baint leis a shainathint agus bearta maolaithe a mholadh más féidir agus más gá.

7 Déantar cur síos ar mheasúnú ar ghníomhaíochtaí eile geilleagracha agus ar fhostaíocht i Limistéar Staidéir na Mí i **gCaibidil 2** den imleabhar seo den EIS.

8 D'fhéadfadh go mbeadh tionchar sealadach indéreach ar láithreacha turasóireachta le linn chéim na tógála de bharr infheictheacht gníomhaíochtaí tógála agus cur isteach sealadach ar an trácht go príomha. Rinneadh measúnú ar an tionchar féideartha sin agus leagtar bearta maolaithe amach, nuair is gá, i **gCaibidilí 11** agus **13** den imleabhar seo den EIS. Is beag tionchar a shonrófar de thoradh trácht cothabhála i rith oibriúcháin agus, dá bhrí sin, baineadh aon bhreithniú breise ar na cineálacha tionchair sin maidir le láithreacha turasóireachta amach as an measúnú seo.

9 Dírítear den chuid is mó sa mheasúnú ar an rogha conaire faoi mar a shainathnítear sa cháipéis, *Final Re-evaluation Report (Tuarascáil Athmheasúnaithe Deiridh) (FRR)* (Aibreán 2013) (Aguisín 1.1, **Aguisíní Imleabhar 3B** den EIS), ina bhfuil an líne lasnairde a bheartaítear suite ach pléitear an mórthimpeallacht lasmuigh den chonair seo i gceantar atá laistigh de 5 km ar a laghad d'imeall seachtrach na conaire.

4.2.2 Foinsí Faisnéise

10 Tá siad seo a leanas i measc na bhfoinsí faisnéise a úsáideadh chun an chaibidil seo a ullmhú:

- Faisnéis turasóireachta arna foilsiú ag Fáilte Éireann;

- *Treoirlínte maidir lena ndéileáiltear le turasóireacht i Ráiteas Tionchair Timpeallachta*, arna soláthar ag Fáilte Éireann mar chuid dá n-aighneacht chuig an mBord, atá luaite i **Rannán 4.2.1**;
- Foilseacháin faisnéise agus suíomhanna gréasáin faisnéise ar thurasóireacht áitiúil lena n-áirítear Turasóireacht Chontae na Mí www.meath.ie/tourism;
- Suíomhanna gréasáin eile a bhaineann le nithe is díol spéise nó saoráidí sainiúla turasóireachta (e.g. Oifig na nOibreacha Poiblí (OPW) suíomh gréasáin arna mbainistiú acu, suíomh gréasáin Údarás na Gaeltachta maidir le faisnéis faoin nGaeltacht, suíomhanna gréasáin tithe lóistín agus nithe is díol spéise áitiúla);
- Pleananna Forbartha Náisiúnta agus Réigiúnacha;
- *Plean Forbartha Contae na Mí 2013-2019* (CPD na Mí)
- Léarscáiliú agus grianghrafadóireacht ón aer de chuid Shuirbhéireacht Ordanáis Éireann (OSI);
- Faisnéis arna cur ar fáil mar thoradh ar scópáil agus comhairliúchán i dtaobh tionscadail; agus
- Cuairteanna suímh chuig Limistéar Staidéir na Mí.

4.2.3 Treoirlínte Fháilte Éireann maidir lena ndéileáiltear le turasóireacht i Ráiteas Tionchair Timpeallachta

- 11 D'fhorbair Fáilte Éireann na treoirlínte sin chun measúnú ar thionscadail a éascú maidir leis an tionchar féideartha ar thurasóireacht agus ar thaitneamhachtaí agus meastar gurb iad na treoirlínte sin an mhodheolaíocht measúnaithe is oiriúnaí lena húsáid le haghaidh an EIS seo. Déantar idirdhealú sna treoirlínte idir tionscadail turasóireachta agus tionchar tionscadal eile a théann i bhfeidhm ar thurasóireacht (e.g. cáilíocht ceannphointe nó gníomhaíocht turasóireachta).
- 12 Moltar sna treoirlínte gur cheart cur síos a dhéanamh ar thréithe na turasóireachta, nó na hacmhainní a choinníonn an turasóireacht sa cheantar ar dócha go mbeadh tionchar ag an bhforbairt a bheartaítear orthu faoi na ceannteidil: comhthéacs, tréith, tábhacht agus íogaireacht. Sonraítear iontu chomh maith go gcumhdófar an cur síos mionsonraithe agus anailís sa rannán ina ndéileáiltear leis an ábhar comhshaoil ábhartha de ghnáth – amhail ‘*Landscape*’ (Tírdhreach). Ní gá ach na torthaí ábhartha maidir le tábhacht dhóchúil don turasóireacht, nó an tionchar dóchúil ar thurasóireacht a achoimriú sa rannán maidir le turasóireacht.

13 Agus na treoirínte á léirmhíniú, úsáideadh an cur chuige seo a leanas:

- Saintréithe na Forbartha a Bheartaítear: Nádúr agus méid na forbartha a bheartaítear sa chomhthéacs gur forbairt líneach í;
- An Staid faoi Láthair: Tugtar aghaidh anseo ar chomhthéacs, ar thábhacht agus ar fogaireacht sócmhainní turasóireachta an cheantair trí phróifíl de bhonn turasóireachta an cheantair a chur ar fáil;
- An Tionchar Féideartha: Breithniú ar an bhféidearthacht go sonróaí tionchar ar áiseanna turasóireachta agus taitneamhachta an cheantair de bharr na forbartha a bheartaítear;
- Bearta Maolaithe: Cur síos ar na bearta maolaithe; agus
- Tionchar Iarmharach: Tionchar féideartha i ndiaidh beart maolaithe.

4.3 SAINTRÉITHE NA FORBARTHA A BHEARTAÍTEAR

14 Baineann an fhorbairt a bheartaítear le líne leictreachais lasnairde a thógáil ar struchtúir tacaíochta cruach laitíse den chuid is mó. Is iondúil go mbíonn an fhéidearthacht go sonróaí tionchar ar mheallacht agus luach taitneamhachta ceantair agus an tionchar gaolmhar ar líonta agus ioncaim turasóireachta don cheantar sin i measc na saincheisteanna a thagann aníos i bhforbairtí líne lasnairde den chineál seo. Chuige sin, déantar breithniú sa mheasúnú ar chéimeanna tógála, oibriúcháin agus díchoimisiúnaithe na forbartha a bheartaítear.

4.4 AN STAID FAOI LÁTHAIR

4.4.1 Cur Síos ar na Príomhnithe is Díol Spéise agus Príomhthaitneamhachtaí do Thurasóirí sa Cheantar

15 Is contae mór é Contae na Mí agus tá a lán nithe is díol spéise do thurasóirí ar fud an chontae. Is ceannphointe turasóireachta tábhachtach é, agus Láithreán Oidhreachta Domhanda UNESCO Bhrú na Bóinne ann, ina gcuimsítear na tuamaí pasáiste ag ceantar Shí an Bhrú, Chnóbha agus Dhubhadh ar fócas faoi leith gníomhaíocht turasóireachta iad. Eascraíonn tábhacht an chontae mar cheannphointe turasóireachta mar thoradh ar an oidhrecht seandálaíochta agus ailtireachta, an tírdhreach tuaithe, na bailte agus sráidbhailte agus líne an chósta. Chomh maith le láithreáin UNESCO, tá ardíomhá ag Caisleán Bhaile Átha Troim agus Cnoc na Teamhrach chomh maith sna margáí turasóireachta baile agus thar lear araon. Cuireann Loch Craobh, Tailteann, Tlachta, na láithreacha Críostaíochta ag Ceanannas, Baile Shláine, Domhnach Mór, an Cillín agus Damhliag, fothracha manachúla ag Beighthigh agus Baile Átha Troim agus tithe móra ón 18ú haois ar fad i leith na n-áiseanna turasóireachta i gContae na Mí.

- 16 I bhFíor 4.1, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS, soláthraítear léarscáil mhionsonraithe maidir le tithe lóistín, nithe is díol spéise agus gníomhaíochtaí laistigh de 5 km den líne lasnairde. Fuarthas an t-ábhar sin ón bhfaisnéis a sholáthair Fáilte Éireann i mí Dheireadh Fómhair 2014. Léirítear an méid atá ag Fáilte Éireann ina bhunachar sonraí um Chóras Inneachair Turasóireachta ag pointe áirithe ama i bhFíor 4.1, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS, ach ní hionann an léiriú sin agus gach gnó turasóireachta inti i gceantar faoi leith ar bith. Ní chuimsítear, mar shampla, soláthraithe lóistín do thurasóirí nach bhfuil cláraithe le Fáilte Éireann. Léirítear na nithe is díol spéise agus na gníomhaíochtaí is suntasaí do thurasóirí i gContae na Mí i bhFíor 4.1, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS chomh maith, faoi mar a sainithníodh iad i bhfoilseacháin arna gcur le chéile ag an eagraíocht áitiúil turasóireachta, Turasóireacht Chontae na Mí. Tá na nithe is díol spéise agus gníomhaíochtaí ábhartha do thurasóirí a bhfuil cur síos déanta orthu san EIS seo teoranta do na príomh-áiseanna turasóireachta atá ina neas-chomhábhar i gcuid thionscadal Limistéar Staidéir na Mí den fhorbairt a bheartaítear, nó bainteach leis an gcuid sin.
- 17 Ón bhfaisnéis atá curtha ar fáil, i measc na nithe is mó díol spéise do chuariteoirí arna sainithint ag Fáilte Éireann le haghaidh Chontae na Mí, cuid díobh atá lasmuigh de limistéar tionscadail Limistéar Staidéir na Mí, agus dá bhrí sin, nach bhfuil taispeánta ar bhFíor 4.1, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS tá siad seo a leanas:
- Láthair Chath na Bóinne – Eastát an tSeandroichid (thart ar 22 km soir ón líne lasnairde);
 - Ionad Cuairteoirí Bhrú na Bóinne (lonnaithe thart ar 20 km soir ón líne lasnairde);
 - An Ghráinseach Nua, Cnóbha agus Dubhadh (lonnaithe thart ar 18 km soir ón líne lasnairde);
 - Caisleán Bhaile Átha Troim (lonnaithe thart ar 6 km siar ón líne lasnairde);
 - Cnoc na Teamhrach (lonnaithe thart ar 6 km soir ón líne lasnairde);
 - Mainistir Bheighthí (lonnaithe thart ar 800 m soir ó thuaidh ón líne lasnairde); agus
 - Slí Thiomána Ghleann na Bóinne agus na nithe spéise mórthimpeall (trasnaíonn an líne lasnairde í).
- 18 Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara, gan Caisleán Bhaile Átha Troim, Cnoc na Teamhrach, Mainistir Bheighthí agus Tiomáint Bhrú na Bóinne a áireamh, go mbeidh na nithe is díol spéise eile fad suntasach ar shiúl ó ailíniú na líne lasnairde a bheartaítear agus nach bhfuil siad sainaitheanta ag Fáilte Éireann mar áiseanna turasóireachta laistigh de Limistéar Staidéir na Mí a bhaineann leis an líne lasnairde. Breathnaíodh ar Ionad Cuairteoirí Bhrú na Bóinne, Sí an

Bhrú, Cnóbha, Dubhadh, láthair Chath na Bóinne – Eastát an tSeandroichid agus Caisleán Bhaile Átha Troim le linn chéim roghnúcháin an bhealaigh agus bhí sé mar chuspóir iad sin a sheachaint agus an bealach á roghnú (féach ar **Chaibidil 5 agus 6, Imleabhar 3B den EIS seo go háirithe**). Déantar cur síos ar na háiseanna turasóireachta is ábhartha atá neasach don líne lasnaide ón liosta thuas sna rannáin seo a leanas.

4.4.1.1 Caisleán Bhaile Átha Troim (thart ar 6 km siar ón líne lasnaide)

- 19 Tá Caisleán Bhaile Átha Troim agus an tlonad Cuairteoirí (feic **Fíor 4.2**) suite i mBaile Oidhreacht Bhaile Átha Troim agus tá siad á mbainistiú ag Oifig na nOibreacha Poiblí (OPW). Léirítear Baile Átha Troim san am a chuaigh thart sa taispeántas san ionad cuairteoirí a comhtharlaigh le luath-thréimhse chumhacht na Normannach in Éirinn. Tá an caisleán ar oscailt don phobal agus tá turais treoraithe ar fáil ó cheann ceann na bliana. Taispeántar sna staitisticí is déanaí atá ar fáil ó Oifig na nOibreacha Poiblí gur thug beagnach 50,000 duine cuairt ar Chaisleán Bhaile Átha Troim in 2013. Tá sé ina ghné mar áit le stopadh ar a lán cúrsaí taistil cóistí.

Fíor 4.2: Íomhá de Chaisleán Bhaile Átha Troim

4.4.1.2 Cnoc na Teamhrach (thart ar 6 km soir ón líne lasnaide)

- 20 Is ceantar ardtalún ardaithe ó dheas den Uaimh é Cnoc na Teamhrach (feic **Fíor 4.3**), ina bhfuil radhairc fhairsingíocha ar an tuath mórthimpeall. Tá sé suite díreach in aice le príomhbhealach náisiúnta an M3, a ghabhann idir an Uaimh agus Dún Seachlainn lastoir de Chnoc na Teamhrach. Cé gur fearr aithne air mar Choróin Ardríthe Éireann/Teamhair Ardríthe Éireann, tháinig Cnoc na Teamhrach chun cinn mar shuíomh tábhachtach ó dheireadh na Clochaoise i leith, tráth inar tógadh tuama pasáiste ansin. Tá an láithreán á bhainistiú ag an OPW. Tá sé ar oscailt don phobal ó mhí na Bealtaine go dtí mí Mheán Fómhair agus tá turais treoraithe agus

seó closamhairc mar aon le saoráidí bialainne ar fáil. Taispeántar sna staitisticí is déanaí atá ar fáil ó Oifig na nOibreacha Poiblí gur thug beagnach 10,000 duine cuairt ar Chnoc na Teamhrach in 2013. Tá sé ina ghné mar áit le stopadh ar a lán cúrsaí taistil cóistí.

Fíor 4.3: Radhairc ó Chnoc na Teamhrach

4.4.1.3 Mainistir Bheighthí (thart ar 800 m soir ó thuaidh ón OHL)

- 21 Is Séadchomhartha Náisiúnta é Mainistir Bheighthí (feic **Fíor 4.4**) i gContae na Mí a ghabhann idir Baile Átha Troim agus an Uaimh agus tá sé á bhainistiú ag an OPW. Is í Mainistir Bheighthí an foras Cistéirseach is sine i gContae na Mí agus is í an dara foras Cistéirseach is sine in Éirinn. Díscáileadh an mainistir ag Beighthigh i 1536 agus úsáideadh na clocha ón mainistir chun Caisleán Bhaile Átha Troim a athchóiriú. Tá sé ar oscailt don phobal ó cheann ceann na bliana agus úsáideadh é i seit scannáin i 1995. Ní bhailítear staitisticí ar bith maidir le cuairteoirí toisc go bhfuil an cead isteach saor in aisce. Is é carrchlós an t-aon saoráid cuairteoirí atá ann.

Fíor 4.4: Radhairc ó Mhainistir Bheighthí

4.4.1.4 Bailte agus Sráidbhailte

22 Tá líon nithe is díol spéise agus taitneamhachtaí áitiúla sna bailte agus sráidbhailte níos lú thart ar Chontae na Mí do thurasóirí agus don phobal mórthimpeall. Is iad seo a leanas na sráidbhailte atá suite i Limistéar Staidéir na Mí i gceantair máguaird, áit a bhfuil an forbairt a bheartaítear suite; an Obair, Cill Mhaighneann, Baile Ghib, Baile Roibín, Dún Doire, an Bóthar Mín, Baile Órthaí, Baile Uilcín, Baile an Chaisleáin, Droim Rí, Dún Samhnaí, an Baile Corr, Taobh Urchair agus Baile an Bhóthair.

4.4.2 Cur síos ar na Gníomhaíochtaí agus Imeachtaí Caitheamh Aimsire do Chuariteoirí

23 Tá líon gníomhaíochtaí do chuariteoirí ar fáil i gContae na Mí faoi mar a léirítear i bhFíor 4.1, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS agus i roinnt foilseacháin turasóireachta. Cé go bhfuil a lán gníomhaíochtaí faoi dhíon suite i mbailte agus i sráidbhailte, tá réimse éagsúil gníomhaíochtaí faoin aer ar fáil ar fud an chontae. Dírítear sa rannán seo ar na gníomhaíochtaí lasmuigh sin atá gar don línebhealach a bheartaítear.

4.4.2.1 Slatiascaireacht, Lámhach agus Sealgaireacht

24 Tá Contae na Mí aitheanta mar cheannphointe slatiascaireachta, go sonrach ar feadh Abhainn na Bóinne, na hAbhann Duibhe agus a gcraobh-aibhneacha le haghaidh iascaireacht bradán agus breac. Is iad na haibhneacha is mó trína ngabhann an línebhealach an Bhóinn agus an

Abhainn Dubh; is iarrthóirí ar Cheantair faoi Chaomhnú Speisialta (cSAC) iad codanna den dá abhainn seo. Gabhann an línebhealach trasna aibhneacha eile agus ina measc tá an Níth, Abhainn Chill Mhaighneann, Abhainn an Chladaigh, Abhainn Derrypatrick agus Abhainn Bhaile an Bhúsaigh.

- 25 Gníomhaíocht mhóréilimh is ea clubanna lámhaigh agus sealgaireacht i gContae na Mí agus cé nach bhfuil limistéir shainithe faoi leith ar bith laistigh de Limistéar Staidéir na Mí i gcomhair gníomhaíochtaí dá leithéidí, is é an cineál limistéir atá ar feadh an línebhealaigh tailte inar féidir gníomhaíochtaí dá leithéidí a dhéanamh.

4.4.2.2 Eachaíocht

- 26 Tá líon ionad agus stáblaí eachaíochta ar fud Chontae na Mí. Tá Ionad Eachaíochta Batchelors Lodge thart ar 1 km soir ón líne lasnairde. Bíonn gníomhaíochtaí eachaíochta agus marcaíochta ar siúl i go leor áiteanna tuaithe ar fud an chontae agus is dócha go dtarlóidh siad i gceantair eile i gcóngaracht ghinearálta na forbartha a bheartaítear.

4.4.2.3 Gníomhaíochtaí Siúil, Rothaíochta agus Caitheamh Aimsire Eile

- 27 Níl conairí siúil slímharcáilte liostaithe ar bith ar www.irishtrails.ie atá suite gar don fhorbairt a bheartaítear, agus tá an ceann is cóngaraí suite ó dheas ón gcontae feadh na Canálach Ríoga thart ar 13 km soir ón bhforbairt a bheartaítear. Cé nach bhfuil rianta siúil slímharcáilte ar bith ann, bíonn gníomhaíochtaí rothaíochta, teacht le chéile áitiúil agus caitheamh aimsire eile ar siúl ar feadh bóithre tuaithe níos ciúine i lonnaíochtaí ar fud an limistéir.

- 28 Rinne Coiste Iarnróid na hUaimhe go Dún an Rí staidéar féidearthachta le déanaí (Iúil 2013) chun scrúdú a dhéanamh ar fhéidearthacht fhorbairt na líne iarnróid ón Uaimh go dtí Dún an Rí atá as feidhm mar Ghlasbhealach do shiúlóirí agus do rothaithe araon. Bheadh an bealach a ghabhann trí líne iarnróid na hUaimhe – Dún an Rí atá as feidhm anois den chuid is mó, thart ar 30 km ar fad, shínfeadh sé ó phríomhcheantar turasóireachta agus taitneamhachta Ghleann na Bóinne go dtí Dún an Rí, i gContae an Chabháin. Má rachfar ar aghaidh leis an nGlasbhealach seo tá an chosúlacht ann go meallfaidh sé turasóireacht rothaíochta bhreise go dtí an ceantar.

4.4.2.4 Bealaí Tiomána

- 29 Chuir Fáilte Éireann an tionscadal maidir le Bealach Tiomána Ghleann na Bóinne i gcrích le déanaí. Taispeántar an tslí thiomána a bhaineann leis an líne lasnairde i bhFíor 4.1, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS. Shainnadh Fáilte Éireann é seo mar áis turasóireachta laistigh de Limistéar Staidéir na Mí ina bhfuil an fhorbairt a bheartaítear suite. Tá an bealach 225 km ar fad agus tá 22 láthair stairiúil air lena n-áirítear dhá láithreán oidhreachta dhomhanda ar feadh an bhealaigh. Áirítear ar an mbealach tá Brú na Bóinne (na láithreáin Oidhreachta Domhanda

UNESCO ag an nGráinseach Nua, Cnóbha agus Dubhadh), Caisleán Bhaile Átha Troim, Mainistir Bhuithe, Caisleán Bhaile Shláine agus an Mhainistir Mhór. Tá céim a haon den tionscadal maidir le Bealach Tiomána Ghleann na Bóinne, lena raibh comharthaíocht ar feadh an bhealaigh i gceist curtha i gcrích agus tá pleananna ar siúl le haghaidh na chéad chéime eile maidir le leagan amach agus dearadh na láithreán chun cuma chomhtháite ar an tiomáint a chinntiú. Arna mhaoiniú ag Fáilte Éireann, cruthaíodh an bealach i gcomhar leis na húdaráis áitiúla sa Mhí agus i Lú chun iarracht a dhéanamh an réigiún a athnuachan agus Gleann na Bóinne a chur chun cinn mar cheannphointe nach mór a fheiceáil do chuariteoirí thar lear.

- 30 Mar a léirítear i bhFíor 4.1, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS gabhann bealach na líne lasnaide a bheartaítear trasna an bhealaigh thiomána ag dhá shuíomh, gar do Mhainistir Bheighí agus do Bhaile Ghib. Tá radharc áite éagsúla feadh an bhealaigh; déantar cur síos orthu sin i **gCaibidil 11** den imleabhar seo den EIS.

4.4.2.5 Gníomhaíochtaí a Bhaineann le hAerpháirc Bhaile Átha Troim

- 31 Tá Aerpháirc Bhaile Átha Troim suite thart ar 4 km siar ó thuaidh ó Bhaile Átha Troim agus tá rúidbhealach féir amháin ann atá 560 m ar fad. Úsáidtear é i gcomhair raon gníomhaíochtaí eitlíochta lena n-áirítear úsáid eitilt balún aeir the, mioneitilte agus héileacaptair. Tá an aerpháirc suite thart ar 1.2 km ón líne lasnaide. Déantar cur síos mionsonraithe ar an aerpháirc agus ar a húsáidí agus an fhéidearthacht atá ann i gcomhair tionchair ar ghníomhaíochtaí na haerpháirce i **gCaibidil 12** den imleabhar seo den EIS.

4.4.2.6 Ceantar Gaeltachta

- 32 Is í Gaeltacht na Mí an ceantar Gaeltachta is lú in Éirinn agus tá dhá shráidbhaile chónagaracha ann, Ráth Chairn agus Baile Ghib. Cumhdaítear achar talún geografach 44 km² ann arb ionann é sin agus 1% d'achar talún iomlán Gaeltacht (www.udaras.ie). Pléitear measúnú ar an bhforbairt a bheartaítear maidir leis an nGaeltacht i **gCaibidil 2** den imleabhar seo den EIS.

4.4.2.7 Aonach agus Féile Dhún Doire

- 33 Tá Aonach Dhún Doire á thionól gach bliain le blianta beaga anuas ó bhí 2004 ann i mí na Bealtaine sa pháirc siar ó Theach Dhún Doire, arb í an pháirc atá cónagarach do reilig Dhún Doire. In 2013 tuairiscíodh gur fhreastail 16,000 duine ar an Aonach seo i gcomparáid le 6,000 duine in 2004. Go dtí seo, tá sé tuairiscithe gur tugadh os cionn €200,000 ón Aonach do charthanais áitiúla agus náisiúnta. Cé gur choincheap daoine áitiúla an tAonach in 2004, tá fréamhacha dlútha stairiúla ag baint leis. Roimh 2004, ba é 150 bliain ó shin an t-am deireanach ar tionóladh Aonach Dhún Doire. I measc na ngníomhaíochtaí tá paráid carranna seanré, ceardlanna ICA, ceol beo, ainmhithe feirme agus 'leath-acra' siamsaí. Chun tuilleadh eolais a fháil feic www.dunderryfair.ie.

- 34 Déantar Féile Pháirc Dhún Doire ar a dtugtar ‘Spirit of Folk Festival’ chomh maith a thionóladh i mí Mheán Fómhair i bPáirc Dhún Doire. Déantar Cónocht an Fómhair a cheiliúradh san imeacht seo trí shearmanas deasghnách agus bíonn drumadóireacht sheamanach, deasghnátha draíochta le cois ceardlanna damhsa, ióga, gutha agus a lán ceardlanna eile ar siúl ann. Chun tuilleadh eolais a fháil feic www.spiritoffolk.com. Chomh maith leis an bhFéile seo, tionóltar ceardlanna i dTeach Dhún Doire lena n-áirítear ‘The Shaman’s Journey’ i mí Lúnasa agus mí na Samhna, ‘The Shaman’s Breath’ i mí Feabhra, mí Aibreáin, mí Iúil agus mí na Samhna, agus lena chois sin bíonn cúrsaí leanúnacha i gCneasú Seamanach agus Oiliúint Chomhairleoireachta Seamain ar siúl ar fud na bliana. Ón méid thuas, is léir gur ceantar ardtaitneamhachta é Dún Doire agus Aonach Dhún Doire agus féile Pháirc Dhún Doire ar siúl ann uair amháin sa bhliain.

4.4.2.8 An Tóstal 2013 agus Imeachtaí Eile

- 35 Le linn 2013 chuir Fáilte Éireann tionscnamh turasóireachta náisiúnta chun cinn ar a dtugtar ‘An Tóstal’. Léiríodh i bhfíoracha a d’fhoilsigh Fáilte Éireann le gairid le haghaidh an tionscnaimh seo go bhfuil méadú tagtha ar líon na gcuariteoirí thar lear ar an tír dá bharr, agus d’fhéadfaí go mbeadh an tionscnamh ina bhonn le haghaidh méadú ar chúrsaí turasóireachta amach anseo.
- 36 Tá líon féilte agus imeachtaí áitiúla eile a bhíonn ar bun sa cheantar, lena n-áirítear Biongó Tiomáin Isteach i bpáirc lasmuigh de Bhaile Ghib, tá láthair na gníomhaíochta seo suite díreach cóngarach do líne lasnairde a bheartaítear.

4.4.3 Cur síos ar Sholáthraithe Lóistín

- 37 Tá réimse leathan cineálacha lóistín ar fud Chontae na Mí, agus tá an formhór díobh seo suite sna príomhbhailte móra nó ar a n-imill. Chuir Fáilte Éireann sonraí ar fáil maidir leis na tithe lóistín cláraithe ar fad, atá léarscáilithe – feic Fíor 4.1, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS.
- 38 Is é Tithe Saoire agus Feirm Chill Táile an soláthraí lóistín cláraithe is gaire don fhorbairt a bheartaítear atá thart ar 950 m soir ó Thúr 376. Áirítear leis seo seacht n-aonad féinfhrestail suite ar fheirm agus tá gníomhaíochtaí éagsúla ar an láthair ar fáil.

4.4.4 Luach na Turasóireachta don Cheantar

- 39 Tá luach na turasóireachta thar lear maidir le gach contae in Éirinn ar fáil ó staitisticí arna bhfoilsíú ag Fáilte Éireann i gcomhair na tréimhse 2012. Tá na fíoracha is déanaí ar fáil do 2012 le haghaidh Chontae na Mí curtha i láthair i gcomhthéacs an luach is airde agus an luach is ísle i d**Tábla 4.1** chun tasc a thabhairt ar luach na turasóireacht don cheantar laistigh de chomhthéacs níos leithne.

Tábla 4.1: Líon agus Luach na gCuariteoirí Thar Lear 2012

Contae	Cuariteoirí Thar Lear ('000)	Ioncam lena mBaineann (€m)
Contae na Mí	122	44
Baile Átha Cliath (an Luach is Airde)	3,641	1,267
Longfort (an Luach is Ísle)	20	6

(Foinse: www.failteireland.ie.)

- 40 Níl fíoracha maidir le turasóireacht bhaile le haghaidh gach contae ar fáil toisc nach mbailítear ach staitisticí maidir le cuairteoirí thar lear amháin. Mar sin féin, tugtar an tábhacht a bhaineann le turasóireacht bhaile chun suntais agus Fáilte Éireann ag meas go ndeachaigh turasóirí baile ar bheagnach naoi milliún turas agus gur ghin siad caiteachas €1.7 billiún in 2013.
- 41 Tá an turasóireacht tábhachtach do Chontae na Mí, go háirithe toisc go bhfuil sé suite cóngarach do Bhaile Átha Cliath, ina bhfaightear an líon agus an t-ioncam is airde maidir le turasóirí iasachta. Taifeadtar i staitisticí Fháilte Éireann gur tharraing Láithreán Oidhreachta Domhanda Bhrú na Bóinne sa bhreis ar 130,000 cuairteoir in 2013.
- 42 Agus an tábhacht a bhaineann le turasóireacht don fhás geilleagrach agus na deiseanna atá ar fáil as a bheith suite cóngarach do Bhaile Átha Cliath á n-aithint, moltar i *bPlean Straitéiseach Turasóireachta 2011-2013* – Turasóireacht na Mí go gcuirfeadh Turasóireacht na Mí fócas a gníomhaíochta isteach in dhá phríomhréimse chun tionchar náisiúnta agus idirnáisiúnta a imirt:
- Turasóireacht Oidhreachta agus Chultúrtha mar Cheanncheathrú Oidhreachta na hÉireann; agus
 - Turasóireacht Ghnó.
- 43 Moltar sa phlean straitéiseach gur cheart go dtiocfadh gach gníomhaíocht cur chun cinn faoin dá phríomh-cheannteidil sin chun a chinntiú go rachfar i bhfód níos mó sa Mhí ar an réimse oidhreachta agus cultúrtha agus ar an margadh comhdhálacha agus dreasachta ('concentive'), an dá réimse cuairteoirí is brabúsaí in Éirinn.
- 44 Sainaitnítear forbairt na turasóireachta tuaithe mar réimse tábhachtach um éagsúlú le haghaidh fiontair thalmhaíochta sa phlean forbartha contae. Tá líon fiontair turasóireacht tuaithe sa chontae cheana i gcóngarach na forbartha a bheartaítear, lena n-áirítear an Crystal Maze agus Royal Breffni Tours. Téann an t-ailíniú trí cheantar a d'fhéadfaí a fhorbairt ina ní is díol spéise do thurasóirí i dTailtin.

- 45 D'ainneoin na staitisticí a d'fhoilsigh Fálte Éireann i gcomhthéacs líon agus ioncam cuairteoirí, tá an t-ioncam ó thurasóireacht ina fhoinsé thábhachtach ioncaim sna ceantair áitiúla ina dtuilltear é agus is cosúil go n-éireoidh sé níos tábhachtaí arís de réir mar a fhorbrófar táirgí turasóireachta amach anseo.

4.5 TIONCHAR FÉIDEARTHA

4.5.1 Déan Faic

- 46 Is cosúil go bhfabhróidh agus go bhforbróidh forbairt turasóireachta agus taitneamhachtaí ar aon dul le treochoí náisiúnta, suíomh gach ní is díol spéise agus taitneamhachta do chuairteoirí agus le straitéisí áitiúla. Mura ndéantar faic ní bheidh tionchar ar bith ar thurasóireacht agus ar chaitheamh aimsire i gContae na Mí.

4.5.2 Céim na Tógála

- 47 Beidh tógáil na forbartha a bheartaítear, lena n-áirítear mionathruithe ar an OHL tarchuir 110 kV reatha, le feiceáil ag turasoírí i rith na tréimhse tógála, cé go gciallóidh cineál líneach na forbartha a bheartaítear, mar a shonraítear i gCaibidil 7, **Imleabhar 3B** den EIS, nach mairfidh tógáil na forbartha a bheartaítear ach tréimhse ghairid i gceantar amháin ar bith. Tá breacchuntas ar an bPlean um Bainistiú Comhshaoil Tógála (CEMP) san EIS seo mar chuid d'Aguisín 7.1, **Aguisíní Imleabhar 3B** den EIS. Déantar tionchar amhairc na forbartha a bheartaítear le linn na tógála a phlé i g**Caibidil 11** den imleabhar seo den EIS. Beidh sé seo ina thionchar beag sealadach agus ní bheidh tionchar fadtéarmach suntasach ar bith aige ar thurasóireacht agus ar thaitneamhachtaí. D'fhéadfadh go gcuirfí isteach ar bhonn tréimhsiúil ar bhóithre áitiúla sa cheantar le linn na tógála ach déileálfar leis sin faoi mar atá mionsonraithe i g**Caibidil 13**, den imleabhar seo den EIS.

4.5.3 Céim Oibríoch

- 48 Moltar i dtreoirínte Fháilte Éireann gur cheart cur síos a dhéanamh i rannán an tionchair thuartha maidir le suíomh, cineál, suntasacht, méadaíocht / méid na ngníomhaíochtaí nó na n-áiseanna turasóireachta ar dhócha go rachfar i bhfeidhm orthu.
- 49 Léirítear i bpróifíl turasóireachta an cheantair go bhfuil a lán de na príomh-áiseanna turasóireachta arna sainathint ag Fálte Éireann, agus a tharraingíonn líon an-suntasach cuairteoirí, suite timpeall 20 km ón bhforbairt a bheartaítear lena n-áirítear láthair Chath na Bóinne – Eastát an tSeandroichid, Ionad Cuairteoirí Bhrú na Bóinne agus Sí an Bhrú, Cnóbha agus Dubhadh. Tá áiseanna turasóireachta eile (e.g. Caisleán Bhaile Átha Troim agus Cnoc na Teamhrach) suite thart ar 6 km ón bhforbairt a bheartaítear, agus tá dhá áis turasóireachta (e.g. Mainistir Bheighthí agus Tiomáint Ghleann na Bóinne) suite laistigh de 1 km den fhorbairt a bheartaítear. Bhí sé ina chuspóir le linn chéim roghnúcháin an bhealaigh na

- príomhshócmhainní turasóireachta a sheachaint (feic **Caibidlí 5 agus 6, Imleabhar 3B den EIS seo**).
- 50 Cuireadh síos cheana ar chomhthéacs, ar thábhacht agus ar íogaireacht acmhainní turasóireachta agus taitneamhachta an cheantair atá ann. Tugtar chun críche sa chur síos gurb iad Mainistir Bheighthí agus Bealach Tiomána Bhrú na Bóinne na príomhnithe is díol spéis i gcóngarachta na forbartha a bheartaítear. Ar leibhéal áitiúil, tá nithe is díol spéise agus gníomhaíochtaí eile a bhíonn ar bun laistigh de chóngarachta na forbartha a bheartaítear lena n-áirítear gníomhaíochtaí eitlíochta ag Aerpháirc Bhaile Átha Troim, aonach/féilte agus gníomhaíochtaí eile i bPáirc Dhún Doire agus Biongó Tiomáin Isteach Bhaile Ghib. Ar na gníomhaíochtaí a bhíonn ar bun ar fud an cheantair tá gníomhaíochtaí siúil, rothaíochta, eachaíochta, slatiascaireachta, agus spóirt agus cineálacha eile caitheamh aimsire éighníomhach agus gníomhach. Tá an fhéidearthacht ann go rachaidh an fhorbairt a bheartaítear i bhfeidhm ar na gníomhaíochtaí sin.
- 51 Cé go bhfuil nithe is díol spéise agus taitneamhachtaí eile ann do thurasóirí seachas na príomh-áiseanna turasóireachta, níl siad chomh íogair d'athrú i gcomparáid leis na príomh-áiseanna iad. Cé go bhfuil an turasóireacht tábhachtach i gceantair áirithe i gContae na Mí, tá líon foriomlán na gcuairteoirí ar an gcontae seo ard i gcomparáid le contaetha eile in Éirinn. Is de bharr Láithreán Oidhreachta Domhanda UNESCO ag Brú na Bóinne go háirithe a thagann na cuairteoirí sin. Lasmuigh de nithe is díol spéise do thurasóirí, d'fhéadfadh an t-ioncam ón turasóireacht bheith ina fhoinsé thábhachtach ioncaim sna ceantair áitiúla ina dtuilltear é, go háirithe i gceantair thuaithe.
- 52 Cé go bhfuil acmhainneacht ann d'fhorbairt turasóireachta i gceantair thuaithe amach anseo san áit a bhfuil an fhorbairt a bheartaítear suite, tá an acmhainneacht sin bunaithe go ginearálta ar thuilleadh forbartha ar ghníomhaíochtaí agus ar tháirgí atá ann cheana, amhail slatiascaireacht, gníomhaíochtaí bunaithe ar uisce, tiomáint, siúl agus rothaíocht. Tá tírdhreach agus úsáid talún ceantair ina fhachtóir tábhachtach maidir le forbairt turasóireachta toisc go soláthraíonn sé an timpeallacht i gcomhair na gníomhaíochtaí a bhíonn ar bun sa cheantar.
- 53 Ní chuirfidh an fhorbairt a bheartaítear cosc díreach ar ghníomhaíochtaí turasóirí nó taitneamhachtaí ar feadh a bhealaigh, ach, d'fhéadfaí laghdú ar thaitneamhacht amhairc ceantair áitiúil a bhrath mar laghdú i dtarraingteacht cheantair a úsáidtear le haghaidh gníomhaíochtaí a bhaineann le turasóirí agus taitneamhachtaí. Beidh tionchar amhairc díreach cé go mbeidh sé áitiúil ar chuid ghairid de Bhealach Tiomána Bhrú na Bóinne, toisc go trasnaíonn an líne an bealach seo ag dhá áit gar do Mhainistir Bheighthí agus Bhaile Ghib. Beidh infheictheacht dhíreach ach beidh sí teoranta ann nuair a bhreathnaítear air ó shuíomhanna sainiúla laistigh de Mhainistir Bheighthí. Déantar cur síos mionsonraithe ar an tionchar amhairc i **gCaibidil 11** den imleabhar seo den EIS.

- 54 Tá réimsí taitneamhachta agus gníomhaíochtaí eile lasmuigh, lena n-áirítear suíomh Bhiongó Tiomáin Isteach Bhaile Ghib gar don fhorbairt a bheartaítear. Cé go mbeidh an líne lasnairde infheicthe ó na ceantair sin agus d'fhéadfadh laghdú a bheith i dtaitneamhacht amhairc na gceantar sin ní dóigh go gcuirfidh sé cosc ar leanúint ar aghaidh na ngníomhaíochtaí caitheamh aimsire ag na suíomhanna sin.
- 55 Toisc go rachaidh an línebhealach a bheartaítear trí roinnt ceantar d'íogaireacht tírdhreacha áitiúil agus, go sonrath codanna gairide de Bhealach Tiomána Bhrú na Bóinne agus gar do shuíomh Mhainistir Bheighthí d'fhéadfadh tionchar beag neamhdhíreach a bheith aige ar tharraingteacht agus luach gaolmhar turasóireachta agus taitneamhachta na gceantar sin agus ceantar eile. Tá an méid tionchair a d'fhéadfadh a bheith ag an línebhealach ar thaitneamhachtaí na gceantar sin measúnaithe i **gCaibidil 11** den imleabhar seo den EIS.
- 56 Toisc go bhfuil na cóiríochtaí, nithe agus gníomhaíochta is díol spéise turasóireachta is tábhachtaí, arna sainaithint ag Fáilte Éireann agus gníomhaireachtaí turasóireachta áitiúla, á seachaint, seachas Slí Thiomána Ghleann na Bóinne agus gur féidir leanúint de ghníomhaíochtaí atá ann cheana gar don fhorbairt a bheartaítear, is réasúnta a rá go bhféadfadh go mbeadh tionchar beag áitiúil ar an turasóireacht agus ar thaitneamhachtaí caitheamh aimsire agus ar ghníomhaíochtaí geilleagracha lena mbaineann a eascródh go díreach mar thoradh ar an bhforbairt a bheartaítear.

4.5.4 Díchoimisiúnú

- 57 Beidh an fhorbairt a bheartaítear ina cuid bhuan den bhonneagar tarchuir. Meastar go mairfidh an fhorbairt idir 50 agus 80 bliain. Bainfear é sin amach trí ghnáthchothabháil a dhéanamh ar an bhforbairt, í a athchóiriú más gá agus crua-earraí a athsholáthar nuair is gá. Níl aon phleananna leagtha amach maidir leis an líne lasnairde a dhíchoimisiúnú. Sa chás go ndéanfar cuid den bhonneagar a bheartaítear, nó an bonneagar ar fad, a dhíchoimisiúnú, bainfear gach túr, trealamh agus ábhar atá le díchoimisiúnú as an láithreán agus déanfar an talamh a atreisiú. Bheifí ag súil go mbeadh tionchair níos lú ná mar a bheadh le linn chéim na tógála agus nach mairfeadh an tionchar sin ach go gearrthéarmach.

4.6 BEARTA MAOLAITHE

- 58 Is í roghnú bealaigh an príomhbheart maolaithe a úsáideadh leis an drochthionchar suntasach a laghdú a d'fhéadfadh a bheith ag feidmiú na forbartha a bheartaítear ar an turasóireacht agus ar thaitneamhacht, agus déantar an fhéidearthacht maidir le drochthionchar a rangú mar dhrochthionchar beag áitiúil. Seachas an línebhealach a chur i gceantar eile, a d'fhéadfadh tionchar suntasach níos mó a chruthú sa cheantar sin, ní féidir bearta maolaithe ar bith eile a úsáid. Breathnaítear ar roghanna eile bealaigh i **gCaibidil 5 agus i gCaibidil 6, Imleabhar 3B** den EIS.

4.7 TIONCHAR IARMHARACH

59 A luaithe a bhíonn an fhorbairt a bheartaítear i mbun feidhme, d'fhéadfadh tionchar iarmharach beag áitiúil ar an turasóireacht agus ar thaitneamhachtaí teacht chun cinn.

4.8 IDIRCHADREAMH IDIR TOSCA COMHSHAOIL

60 Ba cheart an chaibidil seo a léamh i gcomhar le caibidlí eile den imleabhar seo den EIS, lena n-áirítear: **Caibidil 2** Daoine – Pobal agus Eacnamaíoch, **Caibidil 3** Daoine – Úsáid Talún, **Caibidil 6** – Flóra agus Fána agus Caibidil 11 An Tírdhreach agus **Caibidil 14** Oidhreacht Chultúrtha le tuiscint iomlán a fháil ar na príomh-idirghníomhaíochtaí idir na hábhair chomhshaoil sin.

61 Tagann na príomh-idirghníomhaíochtaí féideartha ón idirghaolmhaireacht seo a leanas:

- **Caibidil 2** – Daoine – Pobal agus Eacnamaíoch – D'fhéadfaí go dtiocfadh laghdú beag ar an méid airgid a chaitheann turasóirí agus ar an ngníomhaíocht gheilleagrach ghaolmhar sna limistéir sin ina mbeidh an fhorbairt a bheartaítear lonnaithe.
- **Caibidil 11** – Tírdhreach – Beidh an líne lasnairde le feiceáil ó roinnt codanna gearra de Shlí Thiomána Ghleann na Bóinne. D'fhéadfaí féachaint air sin mar ghné a laghdódh tarraingteacht na nithe is díol spéise ar na láithreacha sin le haghaidh na turasóireachta agus na taitneamhachta.
- **Caibidil 14** – Oidhreacht Chultúrtha – Beidh an líne lasnairde le feiceáil ó roinnt limistéar i Mainistir Bheighthí. D'fhéadfaí féachaint air sin mar ghné a laghdódh tarraingteacht an cheantair sin le haghaidh na turasóireachta agus na taitneamhachta.

4.9 CONCLÚIDÍ

62 Ní bheidh an tionchar ar thurasóireacht agus ar thaitneamhachtaí díreach, toisc nach gcuirfidh an fhorbairt a bheartaítear isteach go fisiceach ar láithreacha turasóirí ar bith. Meastar go mbeidh an tionchar diúltach féideartha ar thurasóireacht agus ar thaitneamhachtaí teoranta do thionchar amhairc áitiúil neamhdhíreach ar an tírdhreach gar don líne lasnairde. Is iad Bealach Tiomána Ghleann na Bóinne agus Mainistir Bheighthí na príomh-áiseanna turasóireachta a bhféadfadh tionchar amhairc den sórt seo tarlú dóibh.